

Калугіна Ю.В.

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького, Україна*

Формування економічної грамотності дітей старшого дошкільного віку в умовах сучасного закладу дошкільної освіти

У сучасному інформаційному і технологічному суспільстві особливої актуальності набувають проблеми формування економічної компетентності дітей дошкільного віку.

У наш час усі звикли що поняття «економіка», «фінанси» і «дитина» є далекими одне від одного. Але якщо розглядати економіку як сферу «правильного» використання домашнього господарства за метою, можна в доступній формі пояснити дітям основні елементарні знання з цієї галузі. Так під час освітнього процесу, діти в першу чергу повинні не тільки поповнювати свій словниковий запас базовими термінами, але й формувати первинний економічний досвід в процесі власної діяльності.

Економічна ситуація, яка склалася на сьогоднішній день в нашій країні, обумовила об'єктивну необхідність формування у старших дошкільників економічну та фінансову грамотність. Відтак, у сучасних умовах входження нашої держави у світовий економічний простір, коли дитину вже з перших років оточує економічне середовище, наповнене різноманітними економічними поняттями і процесами, актуалізується необхідність і важливість економічного виховання дітей дошкільного віку.

Економічне виховання – це цілеспрямований процес взаємодії дорослого та дитини, орієнтований на засвоєння доступних віку елементарних економічних понять, формування моральних почуттів та морально-економічних якостей, необхідних для успішної економічної діяльності, розвитку інтересу до

економічної сфери життя, формування навичок соціально-економічної поведінки.

Під економічною компетентністю дошкільника розуміємо обізнаність дитини з елементарними економічними поняттями, наявність у неї певних економічних знань ціннісного, вартісного, раціонального, споживчого змісту; сформованість елементарних умінь і навичок економічної діяльності. [2, с. 59].

Одним із завдань формування економічної компетентності дошкільників на сучасному етапі є формування основ економічної культури, що підкреслює взаємозв'язок економічного і фінансового виховання.

Так керуючись наказом МОН України від 22.01.2016 №46 «Щодо запровадження основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку» та розуміючи важливість формування у дітей дошкільного віку первинного економічного досвіду, що стане основою економічного виховання особистості у процесі їх подальшої економічної соціалізації, у закладах дошкільної освіти активно впроваджується міжнародна програма соціальної та фінансової освіти «Афлатот» у роботу з дітьми старшого дошкільного віку [1].

Ця програма надає можливість отримати соціальну та фінансову освіту дітям та молоді в усьому світі, створює високоякісні навчальні програми для різних вікових груп, які можуть бути пов'язані з місцевими потребами або конкретними обставинами. Зміст проекту розроблено у Нідерландах і сприяє соціальній адаптації дітей та формує у них навички правильного використання та економії коштів. Він спрямований на розвиток самосвідомості, підприємницького духу, дбайливого поводження з ресурсами.

У психолого-педагогічній науці різноманітні аспекти проблеми економічного виховання дітей розглядалися у дослідженнях В.Грошева, М.Ібрагімової (вивчення окремих економічних понять побутово-господарської діяльності); А.Богущ, Н.Гавриш (розробка найоптимальніших форм і методів навчання дошкільників); Р.Жадан, Г.Григоренко (формування економічної грамотності в дітей дошкільного віку, підготовка педагогів дошкільного закладу до економічного виховання дітей). С.Іванчук, О.Кононко, Н.Кривошея,

А.Крулехт, М.Лобанова, А.Сазонова, С.Фера та ін. досліджують питання економічного виховання та культури споживання в дітей дошкільного віку. Дослідники вивчають питання формування первинного економічного досвіду в дітей дошкільного віку, засоби формування економічної компетентності, вплив економічних знань на соціалізацію та формування життєвої компетентності дітей дошкільного віку тощо.

Дудник Н. А. розглядає формування економічної компетенції дошкільників як психолого-педагогічну проблему. Вона зазначає, що у дітей дошкільного віку завдяки вивченню основ економіки розвиваються такі уміння та навички: розвивається економічне мислення; краще засвоюються економічні поняття (потреби, природні ресурси, товари тощо); набуваються елементарні навички, що необхідні для існування в сучасному світі; створюються основи для подальшого глибокого вивчення економіки у школі; формуються мотиви до пізнання економічних знань [3, с. 106].

При цьому автор зазначає, що в таких умовах у дітей дошкільного віку "збагачується дитячий словник, починають розвиватися почуття власної гідності, вміння чесно змагатися і не боятися програвати, прагнення доводити розпочате до кінця, здоровий інтерес до грошей" [3, с. 106]. Також Дудник Н. А. наголошує на тому, що завдяки введенню в життя дітей дошкільного віку елементів економічних ситуацій, у них закладаються передумови економічного мислення [3, с. 107].

Отже, вже з дошкільного віку діти поступово включаються в економічне життя суспільства, економічні відносини, спрямовані на виробництво, обмін, розподіл і споживання матеріальних благ в сім'ї. Тому дуже важливо вже з дошкільного віку закладати основи виховання у дітей таких якостей, як працьовитість, ощадливість, розважливість, ініціативність, організованість, практичність, самостійність, діловитість, сформувані розумні економічні потреби і переконання в тому, що особиста сумлінна праця є засобом задоволення потреб, а також уміння зіставити потреби з реальними можливостями.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Науковий керівник: Богуш А.М., дійсний член НАПН України, проф., д. пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П, Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Пироженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — Київ : Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Грама Н. Г. Започаткування основ економічного виховання дітей дошкільного віку. – Одеса : Наша школа : Науково-методичний журнал, 2003. – № 2 – С. 58-62.
3. Дудник Н. А. Формування економічної компетенції дошкільників як психолого-педагогічна проблема / Н. А. Дудник // Зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини / [гол. ред. Мартинюк М. Т.] – Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. – Ч. 3. – С. 103–109.
4. Жадан Р. П., Григоренко Г. І. Економічна освіта дітей старшого дошкільного віку (перспективно-календарне планування занять з економіки). – Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2006. – 116 с.
5. Шатова А. Д. Экономическое воспитание дошкольников. – Москва : Пед. общество России, 2005. – 256 с.